

Familien von Klenow

ved

Gustav Ludvig Wad

København.

Hoffensberg & Trap`s Etabl.

1889

Afskrevet af Maibrit Baden år 2001

Særtryk af Personallhistorisk Tidsskrift, Anden Række, IV, Bind

Den meklenburgske Familie Klenow ¹⁾ – i ældre Tider Kleinow eller Kleinou, nu Klenau – hører til de Slægter, der i Slutningen af det 16de Aarhundrede søgte sig et nyt Fædreland i Danmark, hvor dens fleste Medlemmer siden have tjent i Hæren. Da de Efterretninger, der hidtil haves om Familien og dens Forgreninger i Danmark ere sparsomme, og hinanden ofte indbyrdes modsigende, har jeg paa hosstaaende Blad opstillet Familiens Genealogi, saavidt jeg har kunnet tilvejebringe den, og skal hertil knytte nogle Bemærkninger om Slægten i Almindelighed og enkelte af dens Medlemmer²⁾.

Familien Klenow optræder i Meklenborg alt i det 13de Aarhundrede. Ridderen *Herman v. Klenow* nævnes 1294 – 1333³⁾; *Hartvig v. Klenow* forekommer 1364⁴⁾ og i Aarene 1422 – 24 findes i Documenter gjentagne Gange omtalt *Gottschalk v. Klenow* "wohnhaft in Kleinow" og hans Søn af samme Navn⁵⁾. Lehnsgodset Kleinow eller Klenow besad Klenow`erne derefter i henimod 200 Aar, indtil Pengetrang 1616 nødte dem til at afhænde det til Hertug Johan Albrecht II af Meklenburg; i 1735 opførte Hertug Christian Ludwig paa Klenows Grund Slottet Ludwigslust; senere nedbrødes den gamle Kirke i Klenow, fra hvilken et Sten-Epitaphium over *Gottschalk v. Klenow* (død 1649) og Hustru *Adelheid v. Bassewitz* (død 1553) overflyttedes til den nye Ludwigslust-Kirke⁶⁾. Med dette Ægtepar begynder vor Stamtavle; deres Søn *Joachim v. Klenow* nævnes 1530 som Raad og Hofsinde hos Hertug Albrecht af Meklenburg under dennes Ophold ved Rigsdagen i Augsburg⁷⁾. 1551 blev han Hofmester hos Hertug Christoph, hvem han ledsagede paa en Rejse til Paris 1552 – 53, hvorefter han

blev Hofmarskal⁸); senere var han Klosterhauptmann i Dobbertin og var som saadan Hertugerne behjælpelig i deres voldsommen Fremfærd mod Klostrets Nonner⁹). Hans Sønnesøn *Heinrich v. Klenow* var i Hertug Gustav Adolph af Meklenburg-Güstrows Følge, da denne 28de December 1649 lod sig immatriculere ved Leidens Universitet¹⁰).

En Linie af Slægten skal i det 16de Aarhundrede have blomstret i Øst-Preussen.

Til Danmark kom Klenow'erne under Kong Christian V, ved hvis Hof saa mange meklenburgske Adelsmænd gjorde deres Lykke. *Gustav Adolf v. Klenow*¹¹) vandt Kongens særlige Yndest og blev optagen i hans nærmeste Omgivelser som Kammerpage, hvornaar vides ikke; han nævnes i denne Egenskab, da han 5. November 1692 fik følgende kongelige Rejsepas for sig og en Tjener¹²):

Nos Christianus V &c. Omnibus et singulis hasce Nostras Regias literas inspecturis, constare volumus, com Nobis Nobilis cubiculi Nostri Ephebus primarius Gustaffus de Kleniau humilime exponi curaverit, se uberioris ingenii cultus et exoticarum rerum cognitionis acquirendæ gratia, in Galliam et ad alias exterar regiones iter meditari submisso petendo, ut sibi facultatem illud iter faciendi concedere, ac se, ad hoc suum propositum eo tutius ac commodius exequendum, commendatione et salvo conductu Nostro Regio munire haud gravemur, Nos humillimus ipsius precibus elementissime annuisse. Proinde &c.

Paa denne Rejse opvartede Klenow Kronprinds Frederik i Paris¹³) Den 10. September 1698 gjorde Kongen Klenow "wehrhafft" og udnævnte ham til sin Kammerjunker¹⁴), og da Overkammerjunker Adam Levin Knuth døde i

Begyndelsen af 1699, omtaltes det som sandsynligt, at Udbetalingerne af Kongens Privatkasse vilde blive lagte i Klenows Hænder¹⁵); hvorvidt det virkelig er sket, kan ikke siges; Riegels fortæller, at han havde Overtilsynet med Pagerne og Lakaierne¹⁶). Under Kong Frederik IV steg Klenow, da Kongen ved Bestalling af 6te Marts 1700 udnævnte ham til sin Staldmester¹⁷); 1704 ledsagede han Kongen paa Rejsen til Norge¹⁸).

Staldmester Klenow døde i Kjøbenhavn 1. Marts 1706; 4. Marts blev det bevilget, at hans Lig maatte begraves om Aftenen og at Sangklokkerne maatte lade sig høre en Time over den ordinære Tid¹⁹). Han blev begravet i St. Petri Kirke²⁰).

Af Skiftet efter ham erfares, at han beboede nogle Værelser hos kgl. Pauker Chr. Albr. Nunnendahl i Trompetergangen og desuden havde Værelser "udi Gardergangen ved Hs. prindselige Højhed Prinds Carls Stald". Hans Bo vurderedes til 2800 Rdlr.; af rede Penge fandtes c. 980 Rdlr., i Guld og Sølv-Medailler ca. 80 Rdlr., i Juveler og forarbejdet Sølv c. 500 Rdlr., o.s.v.; i Stalden havde han 7 Heste²¹). Hans Klæder vare særdeles elegante, ja selv i Sengen laa han i en Guldbrocades Nattrøje. Da Gjælden og Omkostningerne ved Skiftet og Begravelsen vare fradragne, blev der omtrent 2070 Rdlr. til Deling mellem hans Sødskende, om hvilke Skiftet indeholder adskillige eller savnede Oplysninger²²)

Hans Broder *Jørgen Christopher v. Klenow*, blev 1691 Secondlieutenant ved Prinds Frederiks Regiment, 10 Maj 1692 Capitain, 1699 Capitain ved Prinds Christians Regiment, førte ved Christian V.s Begravelse s. A.

tilligemed en anden Capitain Sørgehesten Piano²³), avancerede 14. Juli 1702 til Major og bar ved Gyldenløves Begravelse 6. Septbr. 1703 Frydefanen. I Aaret 1704 ansøgte han forgjæves om at blive Chef for et af de nye Dragonregimenter, der skulde dannes, og da han ikke fin nogen Resolutiom herpaa, søgte han om Oberstlieutenants Charge ved et af disse Regimenter; men hans Ansøgninger fik kun Paategningen "mit der Zeit"; 1708 tilstodes ham 4 Maaneders Permission for at rejse til sit Hjem, efterdi hans Nærværelse der uomgjængelig fordredes; han lovede at gjøre sig Flid for paa Rejsen at recrutere sit Compagni²⁴).

Den 9. Septbr. 1706 blev Klenow endelig Oberstlieutnant, 27. Septbr. 1709 Vicecommandant i Citadellet Frederikshavn ved Kjøbenhavn²⁵), 5. Marts 1712 Oberst af Infanteriet, 1. Oct. 1714 Commandant paa Akershus Fæstning, som han 1716 tappert forsvarede mod Carl XII²⁶). I sit Digt "De Svenskes Indgang, Fremgang og Udgang af Norrig Aar 1716" omtaler Præsten Jørgen Friis ham i disse Linier:

Næp var den Tale endt, før Kleinau²⁷) lader høre
 Sin fæle Tordenrøst for Fjendens stolte Øre,
 Hvad Bonden paa sin Post i Skoven havde talt,
 Blev og med Eftertryk forkyndet overalt.
 Den hastig Ild og Fyr var Tegn til intet andet,
 End Folket fyrigt var til at forsvare Landet,
 Al Kjærlighed saa vist i hvert et Hjert laa,
 Som man den klare Ild fra Klenaus Stykke saa.

Den 8. August 1719 udnævnetes Klenow til Commandant i Citadellet, hvor han døde 27. Januar 1723²⁸). Hans Hustru, *Eleonore Magdalene v. Wittorp*, var af god, gammel Familie; men det er ikke lykkedes at finde, hvem hendes Forældre vare; muligvis var hun Datter af den *Gebhard v. Wittorp*, der døde 3. juli 1697 som Major af Cavalleriet²⁹).

Oberst Klenows Søn, *Gustav Ludvig v. Klenow*, blev, efter at have tjent som Page hos Kong Frederik IV, 6. Maj 1726 Fændrik ved Prinds Christians Regiment, 28. Juni 1728 Secondlieutenant, 23. Juni 1734 Premierlieutenant, absenterede sig – formentlig paa Grund af Duel eller lignende Forseelse – men fik dog 30. April 1746 Afskedspas og ansattes 13. August 1747 som Capitain ved 2det Bergenhuseske Regiments Landeværn; i en Ansøgning fra 1752 om et Lønningsforskud af 200 Rdlr. klager han stærkt over ikke at kunne komme ud af det med sin Lønning af 140 Rdlr. om Aaret³⁰), og forholdsvis maa han dog have været heldigere stillet end mange andre, da hans eneste Barn *Sophie Louise Charlotte v. Klenow*, opdroges i Danmark af hans Slægtning Frøken *Anna Susanne v. d. Osten*, Hofmesterinde hos Prindsesse Charlotte Amalie, Den Godhed, Frederik IV havde haft for ham, synes at være gaaet i Arv til Frederik V; thi af Particulairkassens Regnskaber fra 1750`erne ses det, at der jævnlig er tilflydt ham kongelige Gaver, snart paa 100, snart paa 50 Rdlr. Omsider kom Klenow til Danmark igjen, idet han 3. Septbr. 1758 blev forflyttet til Garnisonsregimentet i Citadellet ved Kjøbenhavn som Compagnichef; 16. Octbr. 1760 udnævntes han til Major og fik ved Regimentets

Opløsning 1764 Afske med 200 Rdlr. i Vartpenge. Han bosatte sig derefter i Hillerød og døde 8. Decbr. 1778. —

Da Kammerherred, senere Gehejmerraad Ernst Albrecht v. Bertouch i Begyndelsen af dette Aarhundrede indlod sig i en omfattende Correspondance med mangfoldige Mennesker for at paa Oplysninger til den danske Adels Genealogi, modtog han fra Major Klenows Datter, den som Forfatterinde bekendte *Charlotte v. Klenow*, gift med Prof. *Jacob Baden*, følgende Brev, der er saa characteristisk, at det fortjener at meddeles fuldstændig³¹⁾

Højvelbaarne Hr. Kammerherre!

Jeg har med Fornøjelse modtaget Deres Højvelbaarenheds Skrivelse og med sand Glæde deraf seet, at der gives endnu Nogle, som bekymrer sig om min salgs Faders Familie, vel ej rig, men dog adelig, om eller dette skal have nogen Fortrin; min Fader og hans Brødre har haft det, da de alle 3 bleve antagne som Pager; Skade, at de alle havde Lyst til den røde Kjole, hvori sjelden gjøres Lykke. Jeg kunde næsten vredes paa mine Forfædre, der lod sig adle og Descendenterne, der af blind Religionsiver forlod deres Ejendom i Bøhmen³²⁾; jeg tror, det var min Oldefader, der var saa klog at nedlægge Grevetitelen. Imidlertid har min Bedstefader med Brødre og 3 Sønner, hvoraf den ældste var min Fader³³⁾, nydt som adelig megen Naade af Frederik IV, Christian IV og Frederik V, men nu lever 3 af min Faders Navn for hvis Skyld jeg ikke er uden Bekymring, nemlig tvende Sønner og en Datter af sidst afdøde Major Klenow i Odense; han har efterladt 3 Sønner, men da den ældste er her paa Academiet Landcadet, saa er hans Skjæbne for Fremtiden bestemt; den yngste er paa Instituttet Brahetrolleborg, hvor jeg kan haabe, han lærer noget, og den mellemste er paa Stiftcontoret i Odense som Dreng³⁴⁾. Dette maa man da være førend man kan blive Karl, og da jeg selv har Børn og Børnebørn, saa kan jeg ikke hjælpe min Familie, som jeg ønsker, og burde, om

jeg var rig; men smerteligt er det mig dog at erfare, at den af min salig Cousins Sønner, som er paa Stiftcontoret, maa spise med Kmhr. Gersdorffs grove Folk og opvarte ved Bordet som Tjener, naar de har Fremmede; der skal et velopdragen Barn just sættes til Skue. Han har skreven og beklaget sig for mig; men da jeg ikke ved nogen bedre for ham, har jeg raadet ham til at taale alt med Taalmodighed. Kmhr. Gersdorff er min Søns³⁵⁾ Stiftamtmand og den bedste Forsatte en Inferieur kan ønske sig; dette binder mig ogsaa, det nægter jeg ikke; men jeg ved og, at ingen Klenow har opvartet Nogen uden Konger. Var jeg en Fru Reedtz-Thott skulde det snart forandres; hun er en Frøken Woyda; hendes og min Fader vare kjødelige Cousins, min Fader der født af den Broder og Fru Reedtz-Thotts Fader af Søsteren, en Frøken Klenow³⁶⁾

Men jeg ser nu først, at jeg har opholdt og maaske trættet Deres Højvelbaarenhed med Fortællinger om min Familie egentlig ikke henhørende til de i Deres ærede Skrivelse mig givne Spørgsmaal, som jeg nu, saa godt kan, vil besvare. Min Fætters Søn skrev mig til, at der var gjort Forespørgsel hos Hr. Hempel³⁷⁾ om min Familie; havde jeg vidst, det var fra Hr. Kammerherren, saa havde jeg taget mig den Frihed at henvende mig med Svaret til Dem selv.

Min salig Fader, Gustav Ludvig v. Klenow, var en Søn af Jørgen Christopher v. Klenow, der døde som Oberst og Commandant her i Citadellet Friderichshafen. Kammerjunkeren Klenow var min Faders Onkel, Broder til Obersten, som jeg ej ved havde flere Brødre. Kammerjunkeren døde ugift. Min Fader, Major G.L. v. Klenow, har haft 2 Brødre, nemlig Jürgen Christopher, som døde i Glückstadt som Lieutenant og har ingen Børn efterladt³⁸⁾; den anden Broder, Erhard Klenow³⁹⁾, døde for 6 Aar siden som Lieutenant i Odense og havde længe haft sin Afske. Den Fru Klenow, som blev meldt død i Avisen, var hans 4de Kone⁴⁰⁾. Denne min Onkel efterlod sig kuns en Søn⁴¹⁾, som for kort Tid siden døde i Odense som Major ved Landværgen og før var Ritmester ved det fynske Dragonregiment, men formedelst

Svaghed derfra afgik. Han har efterladt 4 Børn, en Datter og 3 Sønner. Den ældste Søn, som er Cadet, har sin Faders Døbenavn og er 19 Aar gammel; den anden hedder Adolph, 16 Aar gammel, og den tredje, hvis Fornavn jeg ej husker, er omtrent 12 Aar; kunde jeg være saa heldig at faa Datteren, som omtrent er en 14 Aar, i et Kloster, da var hun lykkelig, da hun er svagelig og noget forvoxen.

Har jeg nu opfyldt Deres Højvelbaarenheds Begjæring efter Ønske, skal det meget fornøje mig. Den Kammerherre Brockdorff i Kiel, De taler om, er min Faders Neveu⁴²⁾; hans Moder var en Frøken Klenow, min Faders Søster; Min Fætters Søn, som er paa Stiftcontoiret, har berettet mig, at kort før hans Faders Død har den unge Baron Selby tilskrevet min Fætter og begjært Underretning om vores Familie, da han havde lovet Nogle det i Friesland, der visdste, at her var af det Navn i Danmark, men min Fætter var for syg til at besvare Selbys Spørgsmaal, og han er igjen rejst til Tydskland. Maaske der turde findes Nogen, der af Kjærlighed for Navnet antog sig min salig Cousins Børn, og for dem er det kuns jeg sørger

Deres Højvelbaarenheds Søster er rejst fra Kjøbenhavn i dag og agter sig over Bæltet⁴³⁾. Hun gjorde mig den Ære igaar at tage Afsked med mig, og mine bedste Ønsker følger hende. Jeg, som de fleste Gamle, glæder mig ved at Kjende Børn af Forældre, jeg i min Ungdom har kjendt. Deres salig Forældre har jeg haft den Ære at kjende og erindrer vi ofte vare samlede hos Deres salig Fru Tante, Conferentsraadinde Braem⁴⁴⁾

Tilgiv, kjære Hr. Kammerherre, dette Blads Vidtløftighed og Fejl, som mit Kjøn sjælden kan undgaa. Med megen Estime forbliver jeg

Deres Højvelbaarenheds
ganske forbundne Tjenerinde
Charlotte Baden
née de Klenow

København d. 16. Juni 1804⁴⁵⁾

Familien fører i sit Vaaben en fra en grøn, tretoppet Høj opvoxende rød Rose med grønne Blade i Guldfelt, ledsaget paa hver Side af en Fugleklo; Feltet findes dog ogsaa at være blaat, og Rosen er da gul. Paa Hjelmens tvende Fjederbuske, hver bestaaende enten af en enkelt Strudsfjeder eller af tre, af hvilke da den midterste er gul, de andre sorte; undertiden er der mellem Hjelmens to Fjedre anbragt en Ørne⁴⁶⁾. Oprindelig bestod Vaabenfiguren kun af to opretstaaende, imod hinanden vendte Fugleklør⁴⁷⁾; Rosenbusken er senere tilføjet; i Oberst J.C. v. Klemows Segl fra 1706 er Hjelmtegnet to krydsvis lagte Fjedre.

Familien Klenow findes ikke omtalt i Lexicon over adelige Familier i Danmark, i hvilken adskillige Navne savnes, der med større Ret, vilde have Plads deri end mange af dem, der findes; i Medfør af Danske Lov 1-2-11, jf. Højesterets Dom af 18. December 1885, henhører Familien til den danske Adel.

1) Denne Form af Navnet brugtes saavel af Oberst Jørgen Christopher v. Klenow som af to af hans Sønner, hvis Haandskrift jeg har seet.

2) Grundlaget for Stamtavlen er en mig i sin Tid afdøde Dr. phil. J. G. Burman Becker meddelt Genealogi, til hvis Supplering jeg har benyttet Lengnichts Kirkebogsuddrag i Rigsarchivet, Møllers Fortegnelse over Rangspersoner, Particulairkassens Regnskaber m.m. Desuden skylder jeg Capitain H. W. Harbo en Mængde Oplysninger af Krigsarchiverne.

3) Se Meklenburgisches Urkundenbuch (Registret); Suhm, Historie af Danmark XI, 214. Om Familien kan for øvrigt henvises til Kneschke, Neues allgemeines Adels-Lexicon V, 122-123, og de der citerede Kilder, bl.a. Gauche, Des Heil. Reichs Genealogisch-Historisches Adels-Lexicon, Leipzig 1740, S. 1022, hvor Familien omtales saaledes:

Eine alte ansehnliche adeliche Familie im Herzogthum Mecklenburg allwo

sie in den Aemtern stargard und Stavenhagen ihre Güter hat, und von welcher man zuerst Heinrichen aufgezeichnet findet, der von *Hertzogen* in seiner *Elsassischen Chronic* unter dem Comitatz Hertzogs Albrechts zu Mecklenburg gezehlet wird, als derselbe Anno 1562 auf den Kayserlichen Wahl-Tag nach Franckfurt gereiset. Im itzigen Seculo ist dieses Geschlecht zum grossen Lustre gelanget, nachdem Anna Juliana, Fräulein von Kleinau, Anno 1702 eine Gemahlin Fürst Christian Eberhards zu Ost-Friesland worden; sie hat nachgehends den Nahmen einer Frau von Sandhorst von einem also genannten Fürstl. Lust-Schlosse unweit Aurich angenommen. Von ihren Brüdern ist einer als Königl. Dänischer Cammer-Juncker und einer An. 1723 als Königl. Danischer Obrister, und Commandant zu Frederichshafen verstorben.

4) Suhm, Historie af Danmark XIII, 543.

5) Urkunden-Buch der Stadt Lübeck VI, 464, 472, 585

6) Jahrbücher für meklenb. Geschichte XXXIX, 200 ff.

7) Jahrbücher XXVI, 18

8) Jahrbücher XVIII 27 ff.

9) Jahrbücher XXII, 30, 121 ff.

10) Album studiosorum Acad. Lugd. Batav. S. 401. Jahrbücher XLVIII, 84.

11) Han kaldes i Almindelighed kun Gustav; men da to af hans Søstre ved skiftet efter ham giver ham Navnene Gustav Adolph, tør man vel gaa ud fra at han havde ret til dem begge. Han er selvfølgelig opkaldt efter sin Faders Herre, Hertug Gustav Adolph, ligesom hans Søster Fru v. Woyda er opkaldt efter Hertuginde Magdalene Sibylle. Efter Kmjkr. Klenow og hans Svoger Ludvig Ernst v. Woyda opkaldte Oberst J. C. v. Klenow sin Søn Gustav Ludvig, hvilke Navne gjemmem dennes Datter ere forplantede i den Badenske og andre Slægter.

12) Rigsarchivet, Patenten

13) Riegeles, Fjerde Frederichs Historie I, 642, 645.

14) Becker, Qvartalskrift Orion I, 56

15) Danske Samlinger 2. R. IV, 230

16) Femte Christians Historie S. 515

17) Sjæll. Registre. I Civelreglementet for 1701 opføres Kammerjunker og Staldmester Klenow med en aarlig Løn af 1200 Rdlr. (Rigsarchivet).

18) Bang, Bidrag til Frederik den Fjerdes Historie, Program fra Sorø Academis lærde skole 1865, S. 21, jvfr. Brasch, Gamle Eiendomme af Bregentved S. 303.

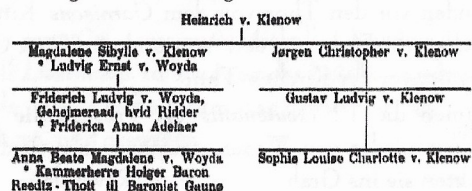
19) Sjæll. Registre.

20) Personalhist. Tidsskr. 2. R. IV, 36, hvor hans Dødsdag fejlagtig er angivet til 6. Marts.

- 21) Aaret efter fritoges hans Broder, Oberst J. C. v. Klenow, for at betale en resterende Skat af 36 Rdlr. for Staldmesteren 4 Tjenere og 7 Heste (Rentekammer-Resolution 8. Marts 1707).
- 22) Rigsarchivet, Hof- og Borgerrettens Skifter nr. 282
- 23) Lauerentzen, Tage-Register, Tillæg S. 36
- 24) Krigscancelliets refererede Sager 1704, 1708
- 25) Om hans Optræden under Pesten 1711 se Histor. Tidsskr. III, 560, Nielsen Kjøbenhavns Diplomatarium VIII, 198
- 26) Kongen holdt Fæstningen indsluttet fra 21. Marts til 28. April (Historisk Tidsskrift 3. R. VI, 431; Vaupell, Den danske Hærs Historie I, 554).
- 27) Ved Fjendes Ankomst til Christiania den 21. Marts blev der af Akershus Fæstning givet dansk Løsen. (Jørgen Friis Anmærkning).
- 28) Om hans Jordefærd haves i Rigsarchivet følgende Optegnelse:
 - a. Nachdeme der Hrr. Obrister und *Commendant von Klenow* den 27. Januar 1723 mit Todt abgegangen und den derauf folgenden. 9. Februar in der *Carnisons-Kirche* in *Cobenhagen* beerdigen worden, So haben S^e Königl. Maj^{tt} unterm 8. gedachten Febr. dem allhier ind *Garnison* liegenden Hrrn. Obristen *von Reventlau* die Allergnadiste *Ordre* beygelegt, dass ermelter Hrr. Obrister und *Commendant* auf solche Arth und mit denenselben *Honneurs*, wiederfahren, aus hiesiger Festung gebracht und beerdiget werden solle, und ist demnach bey Beerdigung dieser Leiche folgendes beobachtet worden.
 - b. Wurde besagter Hrr. Obrister und *Commendant von Klenow* durch die Hrrn. *Capitaines* von der *Carnison* in den Sarg gelegt.
 - c. Seynd zwey *Capitains* zu Marschallen bey dem Begräbnüss, und
 - d. Zwölff *Lieutenants* zu Tragung der Leiche geordnet worden.
 - e. Wurde die Leiche vormittag zwischen 11 und 121 Uhr beerdiget, ung deswegen.

- f. solche durch zwölf *Lieutenants* in der *Regiments Montour* mit langen *Escharpen* von Flor über die Schulter in den Leich-Wagen gesetzt, bey welchem Wagen.
- g. Zwölff *Sergeanten* und zwar auf jeder Seit 6 mit Flor um den Lincken Arm folgten, und
- h. Zwey Unter *Officiers* mit Kurtz Gewehr und einem Flor daran, und einen Flor um den Lincken Arm vor der Thür stunden.
- i. Stände 1. *Bataillon* benebst der Fahne, an Welcher ein Flor gebunden, mit dem *Obrist-Lieutenant* und *Major* von der *Garnison en parade* auf dem Marck wobey alle Herrn Ober-Officiers lange *Escharpen* von Flohr über die Schulter trugen und *respective* einen Flohr an ihren *Piquen* und *Partisans* – die *Grenadier-Unter-Officiers* einen Flohr um den Lincken Arm, und die übrige Unter-Officiers einen Flohr an ihren Kurtz Gewehren hatten, und die Trommeln schwartz überzogen waren. Hierauf fuhren.
- j. die vorgedachte 12 *Lieutenants* zwey in ihren Gutschen voran. Diesen folgten
- k. Die zwyy Marschälle, und hierauf
- l. Die Leiche
- m. *présentirte* die ien *parade* stehende *Bataillon*, als die Leiche *passirete*, das Gewehr; und folgten demnächst
- n. der Leiche die Trauer-Leute 2 und 2 in einer Gutschen, und so ferner die Hrrn. *Generals*, Obristen, *Obrist-Lieutenants* und *Majors* bis auf die Hrrn. *Capitains* von der Königl. Leib-Garde zu Fues und dem Königl. *Grenadier-Corps*, alle nach ihrem Rang.
- o. Wurden als die Letzten vom dem Gefolg bis auf den Steindamm vor hiesiger Festung gekommen, von hiesigem Wall drev 24-Pfundige *Canon-Schüsse* gantz langsam und nach einem jeden dieser Schüssen, eine *Salve* von der auf dem Marck *en parade* stehender *Bataillon* und also 3 *Salven* gegeben.
- p. Stunden vor den Thor von dem *Garnisons* Kirchhoff 2 Unter *Officiers* mit Flohr um den Arm und am Kurtz Gewehr.
- q. Zwey do. vor der Kirchen-Thür
- r. Nahmen die 12 *Lieutenants* als Trägern die Leiche bey der Kirchen wieder von Wagen, trugen solche in die Kirchen und senckten sie ins Grab. H. Reventlau.

- 29) Se Wittorpernes Stamtavle hos Pfeffinger, Historie des Braunschweig-Lüneborgischen Hauses I, 771
- 30) Refererede Sager 1752
- 31) Orig. i Bertouchs Samlinger i Rigsarchivet, her gengivet med nyere Orthographi, da Brevets egen Retskrivning i den Grad bærer Præg af Forf.s tyske Opdragelse, at Ordene jævnlig næsten blive uforstaaelige. Se om hende Dansk biografisk Lexicon I, 407 – 8, 617.
- 32) Det er mærkeligt at se, at Traditionen i Familien har været saa upaalidelig, at den troede at nedstamme fra den bøhmiske grevelige Familie Klenau, der ikke har det mindste med den meklenburgske Familie at gjøre; de føre ogsaa aldeles forskjellige Vaaben.
- 33) Om Fru Badens Fader, Gustav Ludvig v. Klenow der, som ovenfor omtalt havde været Page hos Frederik IV og var meget yndet af ham for sin Munterhed og sit Vid, fortælles det, at, naar Kongen red igjennem Castellet og Klenow som Officer havde Vagt der, holdt Kongen altid stille og spurgte til hans Befindende; Klenow takkede da, men havde dog altid en liden Klage at forebringe, som oftest, at han ikke havde Raad til at købe Vin for at drikke paa Kongens Sundhed. Kongen undlod da aldrig at sende ham nogle Flasker god Vin.
- 34) Den har omtalte Major Klenow er Eberhard Jørgen Christopher v. Klenow, død 1804.
- 35) Landsdommer, Dr. juris Gustav Ludvig Baden, Herredsfoged i Bjerger, Aasum og Vinding Herreder.
- 36) Dette Slægtskabsforhold er ganske korrekt, som det vil fremgaa af følgende Oversigt:

- 37) Søren Hempel i Odense, fra hvem der i Bertouches Samlinger findes et Brev, indeholdende nogle faa Meddelelser om Familien
- 38) Hukommelsen har her slaaet Brevskriverinden fejl; han hed *Hans* Christopher og efterlev sig Enke og 2 Børn med Udsigt til snarlig Forøgelse af Familien.
- 39) Eberhard Joachim v. Klenow
- 40) Jeg kjender dog kun 3 af hans Hustruer; mulig husker Brevskriverinden ogsaa fejl her og tilskriver ham et Ægteskab for meget
- 41) Eberhard Jørgen Christopher v. Klenow
- 42) Kammerherred Kaj Frederik v. Brockdorff, hvis Forældre ere anførte paa Stamtavlen.
- 43) Kammerherre Bertouch havde flere Søstre; hvilken der her menes, kan ikke ses.
- 44) Conferentsraad Christian Braems 3die Hustru Caspare Hermine Witt, Søster til Kmhr. Bertouchs Moder
- 45) Mærkeligt er det, at Brevskriverinden ikke omtaler den Person af hendes Slægt, der syntes for en tid at have spredt nogen Glands eller Lustre, som Gauhe siger i sit Adelslexicon, over Familien, nemlig hendes Bedstefaders Søster *Anna Juliane v. Klenow*. Hun havde været Hofdame hos Fyrstinde Eberhardine Sophie af Ost-Friesland, efter hvis Død Fyrst Christian Eberhard, trods nogen Modstand fra sine Slægtninge, ægtede hende. Da hun ikke tilhørte en med det suveraine Fyrstehus jævnbyrdig Familie, kunde hun ikke blive Fyrstinde, men fik Titel af Frau von Sandhorst, ligesom de Børn, der maatte fødes i Ægteskabet, skulle hedde Herrer og Frøkner von Sandhorst; dog skulde Successionen til Fyrstendømmet gaa over paa dem, hvis Fyrstens Afkom af første Ægteskab skulle uddø. Hendes Forhold bleve nøje ordnede ved en Ægtepagt, der fik kejserlig Confirmation. Saavel Befolkningen som Embedsstanden i

Ost-Friesland hilste Fyrstens Ægteskab med Glæde og overvældede Fru von Sandhorst med Foræringer. Men ikke fuldt syv Aar varede Ægteskabet; den svagelige Fyrste døde 30. juni 1708 og hans Søn og Efterfølger, Fyrst Georg Albrecht, søgte trods Faderens Testamente, at berøve sin stiftmoder forskellige af hendes Indkomster og hendes Ret til at føre et særligt Vaaben; imidlertid lykkedes det dog tvende Adelsmænd, som havde lovet at bistaa hende, at gjenoprette det gode Forhold. Indtil 1723 boede hun om Sommeren paa Slottet Sandhorst, som hun da imod Godtgjørelse afstod Fyrsten, og om Vinteren i det saakaldte gamle Cancelii i Hovedstaden Aurich, hvor hun døde 23. Sept. 1727. Hun efterlod sig kun omtr. 2000 Rdlr., da hendes Omstændigheder siden 1721 havde været temmelige ringe, efter at Stormflod havde forarmet Fyrstehuset saaledes, at det havde ondt ved at svare "Madame", som hun kaldes, hvad det skulde. I sit Ægteskab havde hun haft en dødfødt Søn (25. dec. 1702) og en Datter *Sophia Antonia Juliane von Sandhorst*, født 24. Decbr. 1704, død 15. Jan. 1725 af Kopper. (T.D. Wiarda, Ostfriesische Geschichte VI, 386-91, 432-33, 448-49.

46) Jahrbücher für meklenb. Gesch. XX, 322

47) Saaledes 1422 i Gottschalk v. Klenows Segl.